

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ В СФЕРІ КРИПТОВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Криптовалюта. Слово, яке у всіх на слуху. Та чи правильно розуміємо ми суть цього поняття? Які теоретичні та практичні аспекти спостерігаємо сьогодні на ринку електронних грошей? На нашу думку, оскільки криптовалюта є дійсно зручним платіжним засобом у системі електронних розрахунків, варто розглянути процедуру використання криптовалюти в Україні та відображення цього процесу в бухгалтерському обліку.

Криптовалюта в Україні не має ніякого правового статусу [1]. Ще у 2014 році представники Національного банку України визначили, що фізичні та юридичні особи не мають права використовувати криптовалюту як засіб платежу. Влітку 2017 року Національний банк України уточнив, що в Україні немає прямої заборони використання, тобто фактично суб'єкти підприємницької діяльності можуть використовувати криптовалюту у своїх розрахунках, але це однаково не надає їм статусу законного платежу. Нині ведеться розробка Проекту Закону «Про обіг криптовалюти в Україні». Відповідно до положень Проекту, криптовалютою вважається програмний код (тобто сукупність символів, цифр та букв), який є визначеним об'єктом права власності, може виступати в ролі засобу міни. Інформація про криптовалюту відповідно до положень Проекту записується та зберігається в системі блокчейн у вигляді визначеного програмного коду. Якщо Проект буде прийнято, то відбуватиметься державне управління в особі Національного банку України.

Також цим Проектом Закону визначаються державні гарантії та зобов'язання щодо офіційного використання різних видів криптовалют на території України; офіційний порядок проведення криптовалютних операцій, створення та регулювання біржі криптовалют, де будуть відбуватися всі операції з ними; регламентований контроль за всіма електронними транзакціями; ідентифікацію суб'єктів, які пов'язані з операціями за участі криптовалют. Хоча криптовалюта і має певні проблеми з правовим статусом та державним регулюванням, за версією порталу «Prosto Coin» Україна входить до п'ятірки країн, які активно використовують криптовалюту як засіб платежу [2]. Так, в Україні налічується близько 80 установ, що приймають криптовалюту. Але проаналізувавши всю інформацію, ми визначили, що багато українських закладів, після різкого підвищення-спадку курсу у грудні-січні 2017-2018 р. відмовились від біткоїну.

Як приклад, перші компанії, які заявили, що будуть використовувати біткоїн на ринку і дійсно використовували їх певний час, а саме: «Цитрус» (магазин техніки та гаджетів), «Модний магазин» (Магазин одягу, техніки та товарів для будинку), «Мама Мія» (піцерія), «WOG» (Всеукраїнська мережа заправок) уже взимку 2018 року відмовились від цифрової валюти і повернулись до паперових та електронних грошей. Першою українською незалежною криптовалютою став Карбованець (Ukrainian Karbowanec або KRB). Нещодавно в Україні з'явилася ще одна криптовалюта під назвою BitGrivna. BitGrivna – електронні гроші, які використовуються як альтернативна або додаткова валюта, з безпрецедентним рівнем безпеки. Ще одним українським прогресом у розвитку криптовалюти є проект запровадження PrivatCoins.

Враховуючи поширеність криптовалюти в Україні: як власних розробок, так і підприємств, які застосовують її, необхідним є її правильне відображення в обліку. Основні бухгалтерські проведення з обліку криптовалюти наведені в таблиці 1.

Таблиця 1.

Бухгалтерські проведення з обліку криптовалюти [3]

Зміст господарської операції	Д-т	К-т
<i>Створення криптовалюти підприємством</i>		
Амортизація основних засобів, задіяних у створенні криптовалюти	154	134
Розрахунки з вітчизняними постачальниками, в т. ч. електроенергія	154	631
Оренда приміщення	154	631
Оплата Інтернету	154	631
Відображено податковий кредит з ПДВ	644	631
Розрахунки за заробітною платою	154	661
За розрахунками із ЄСВ	154	651
Введення в експлуатацію	12	154
<i>Переоцінка криптовалюти підприємством</i>		
Відображено дооцінку криптовалюти (визнано доходи)	12	74
Відображено дооцінку суми накопиченої амортизації	12	133
Відображено уцінку криптовалюти (визнано витрати)	97	12
Відображено уцінку суми накопиченої амортизації	133	12
<i>Придбання криптовалюти підприємством</i>		
Отримано криптовалюту	154	632
Перераховано оплату за криптовалюту	632	312
Відображено курсову різницю	974	632
<i>Обмін криптовалюти</i>		
Списано суму накопиченої амортизації криптовалюти	133	12
Об'єкт криптовалюти визнано утримуваним для продажу	286	12
Об'єкт криптовалюти передано агенту	362	712
Списано балансову вартість криптовалюти	286	943
Надійшли грошові кошти по операції з обміну криптовалюти від агента	312	362

Отже, криптовалюту в системі сучасних світових транзакцій можна вважати «віртуальним золотом», інструментом стабільного сервісу глобальних платежів. Її висока капіталізація стрімко збільшує кількість користувачів. І в Україні держава має визнати криптовалюту як потужне джерело інвестиційного ресурсу, зростання доходів та зайнятості завдяки мережевому маркетингу, внівши його до національного реєстру платіжних систем, разом з тим надати методологічні рекомендації щодо обліку криптовалюти. Також треба проводити таке державне регулювання, щоб мінімізувати ризик шахрайства, тобто створення несправжній криптовалют.

Список використаних джерел:

1. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 року. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 29. Ст. 137.
2. Что можно купить за биткоин в Украине. Prosto Coin. URL: <https://prostocoin.com/country/ukraine>
3. Як вести облік біткойнів у бухгалтерії: приклад реального бізнесу. Бухгалтер 911. URL: <https://buhgalter911.com/news/news-1040088.html>